

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 2/14 nov.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerrantii capeta döne tablouri pompöse.</p>	<p>Pretulu pentru Austri'a pe jul.—dec. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenü, pentru tablou trei sfantü.</p>	<p>Nr. 44.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresä manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Sococu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V. 1869.</p>
--	--	---	--------------------	---	--	-------------------------------

Femei'a diplomata si istorica.

I.

Raru se intempla in lume la natiuni vre unu evenimentu mai mare, unde femeile sê nu fia avutu parte pre bine sêu pre reu, si mai adeseori spre impacarea certei, resboiului, si spre immoiarea tiraniei barbatiloru.

Unele femei din sferele mai innalte, cunoscu puterea ce o esercéza a supra domnitoriloru, diplomatiloru si altoru barbati de statu sêu de arme, si arareori e ca sê nu se folosésca de cunoscinti'a puterei sale, si asié, adeseori femeile producu eveniminte mari.

Alte femei, fara nici o influintia a supra persóneloru mari, prin eveniminte si din intem- plare joca rola istorica fôrte insemnata.

Cu câtu e mai mare unu statu, si natiunea lui mai culta, si pórtia resbóie mai adese, cu atât'a e mai mare si numerulu femeiloru, ce au luat parte la diplomatia si resbóie, numerulu femeiloru istorice.

Istoriele greciloru, si romaniloru vechi pomenescu multe femei de influintia publica, si despre pucine se afla o biografia mai larga.

De la aflarea artei tipografice, cam de la anulu 1500 incóce, femeile istorice sunt descrise cu tóta influinti'a si faptele lorü, incätu

faci biblioteca numai despre scrierile aceste, la diferite natiuni.

Staturile, tierile mai mici, si popórele mai neculte, sêu si subjugate necum sê-si fia insemnata faptele istorice a le femeiloru lorü, dar nu au insemnatu nici pe domnitorii lorü, nici resbóiele ce le-au avutu popórele cu inimicii, — si asié nu sciu vorbí despre tineretiele lorü. — Ací, aprópe stâmu si noi romanii cu istori'a nós- tra din mai multi seculi.

Dar sunt casuri, candu nu numai femei singurarie, ci mai multe deodata luara [parte activa in atare evenimentu, — ba sunt traditiuni despre femeile popóreloru asiatiche, africane si americane, cari fura mai brave decâtu barbati lorü in lupta.

Welker in lecsiconulu de statu dîce: Femei'a, ca si soci'a barbatului seu si educatóri'a prunciloru sei, sê iee parte la tóte evenimintele patriei, si sê influintieze cu spiritulu seu pentru fericirea patriei si poporului.

Asié s'a crediutu, cá sciinti'a si viéti'a publica a barbatiloru, a eschisu pe femeia, ca pe inferióra de la totu ce e maretiu, si le-a respinsu pe teritoriulu angustu alu vietiei private, inse istori'a aduce multe casuri, candu femeile in sciintia si in viéti'a publica a „facutu pe barbati mari“ „diplomati mari“ pentru cá chiaru domnitorii, si barbati mari se folosiá de muie-

rile lor ca si diplomate si intiepte spre ajungerea scopului. Si femeile norocóse de a portá coróna si sceptru, de a fi domnitórie, inca au documentatu adeseori taría de barbatía si talentu barbatescu.

Pentru demonstrarea temei, despre carea scriu in favórea reformei sociale a femeiloru, din multe esemple voiu aduce numai unele, pentru cá nu am scopu de a scrie istori'a femeiloru, ci numai sê castigu convingere pentru on. romane, cá sê créda in capacitatea femeiesca, si acést'a sê o desvólte si folosésca in interesulu natiunii si istoriei romane.

II.

Margaret'a d'Austri'a (1480—1530) fi'a Mariei de Burgogne, si a lui Maccsimilianu de Austri'a, muierea lui Carolu VIII, mai tardú a lui Philibertu celu frumosu, ducele Savoiei.

Sub minorenitaea lui Carolu V. domnitória in Pays-Bas (Niederland) buna si norocósa.

In contra Venetiei se formà o aliantia de inimici, dar se proiectà o conferintia de pace. Margaret'a a luat parte la conferintia ca si plenipotentiat'a imperatului Austriei, si cu elocuinti'a sa persvadetória si diplomati'a sa a amenatu reulu politicu.

Dupa ce intre Franci'a si Austri'a s'a facutu resboiu ostenitoriu, si intre Carolu V-le si Franciscu I alu Franciei, Margaret'a si Luis'a, mam'a lui Franciscu, medilocirea pacea, si in 1525 legara unu tractatu in Cambray, ce se numesce „pacea de dame“, prin care Margaret'a si-a castigatu reputatiune diplomatica.

Dómn'a Guebriant, muierea unui maresialu francesu, Ludovicu alu XIV. a denumit'o de ambasadrice, si prevediuta cu acreditiva câtra Ladislau alu IV. regele Poloniei, in 1645. Guebriant a pofritu la curtea polonesa ca sê i se faca tóta pomp'a ce se cuvine unui ambasadoru (solu mare), si i s'a si facutu.

Francisc'a de Amboise, soci'a lui Petru de Bretani'a. Escandu-se o cërta intre barbatulu seu si Franciscu alu II-le regele Franciei, ea a medilocitu impacatiune prin persvadarea si diplomati'a sa. A fostu o femeia fórt'e virtuósa, curtea ei erá esemplaria in Europ'a pentru moralitate. Se dîce, cá avea puterea de a infrená animele si spiritele prin vorbele sale.

Amali'a Elisabet'a de Hessen-Caselu (1602—1651.) Contimpurau'a Cristinei din Svedi'a. A luat parte in persóna la resboiu, si cu diplomati'a ei a eserciatu influentia mare a supra pacii de la Vestfali'a.

An'a Mari'a de la Tremoille. Ludovicu XIV-le regele Franciei pe ea a denumit'o de mandataria, reprezentant'a politicei francese la curtea din Spani'a. Intielépta si invetiata, salonulu ei erá locul de intalnire a diplomatiloru, la ea se pertractá mai nainte cauzele politice, si cu influinti'a ei se decidea. A contribuitu spre intarirea tronului Filipu alu V-le din Spani'a, si a fostu denumita „Camerara-maior“ a reginei. — (1722.)

Iéta atâte si alte femei diplomate! Adi si imperatés'a Eugeni'a inca are role diplomatice, deosebi in caus'a Romei, si a catolicismului. Princes'a Metternich si princes'a Demitoff in Paris au mai multe agende politice si diplomatice in Paris. — Pe timpulu lui Maccsimilianu in Mecsico, princes'a Salmu inca facea politica.

Fridericu Carolu Moseri juristulu mare a seclului trecut dîce: „Cauzele politice si diplomatice, la cari si femeile avura incurgere, s'au ordinaru cu multu mai intieptiesce decátu alte cauze, — si din acestu puntu de vedere pretindea ca si femeile sê se denumésca de ambasadori.

IV.

Dar femeile au datu dovedi, cá ele sunt adeseori si suverane adeca domnitórie bune si capabile, sunt chiaru eróe si potu invetiá si sciinti'a militaria.

Matild'a de Toscan'a (1046—1115) numita „Contés'a mare“ erá mam'a poporului, si poporulu bucuri'a ei. Se scrie despre ea: „Sciá manuí arm'a si suveran'a superba s'a vediutu mai de multeori, de a conduce pe nobilii cavaleri si ostasii credinciosi in lupte de aperare si de atacu, si erá de mirare curagiulu, prudinti'a si abilitatea sa militaria. S'a luptatu multu pentru scaparea mormentului santu (Jerusalimu) a fostu amica papei Grigoriu alu VII-le si a avutu influentia mare a supra patriei si seclului seu.“

Orsin'a Visconti, maritata Torelli (1424). A fostu reginta in Guastala, intielépta si admirata de poporu. Venetianii s'au sculat a supra Guastalei, si poporulu temendu-se a intrebatu: „Cine ne va aperá?“ éra ea a respunsu: „Eu!“ Ea a facutu dispositiunile militare de atacu, a plecatu in fruntea armatei sale si aprópe de Parm'a a asteptatu pe inamicu, l'a batutu si l'a respinsu, si s'a rentorsu in triumfu mare. A fostu inca drépta si a partinitu sciintiele si artile.

Catarin'a Sforza, Jean Galeaz (Sforza) domniá in Milano cu mare despotismu, a atítiatu patri'a si pe Sixtu IV-le papa in contra sa,

si impacatiunea s'a facutu, câ elu a datu pe Caterin'a dupa Jerons Riario nepotulu papei.

Inimicii acestuia lu-omorira in 14 pe 15 aprile 1488 si Catarin'a a sciutu sê apere drepurile de ereditate a fiului seu Octavianu, si a stepanitu 20 de ani. Cesar Borgi'a s'a scolatu cu ôste a supra ei, Catarin'a s'a retrasu in fortaréti'a Forli, si ací s'a aperatu pana la soldatulu din urma. si ea fù prinsa cu arm'a in mana lup-tandu-se.

Dupa captivitatea ei a traitu la famili'a Medici.

Margaret'a de Anjou (1425—1482) muiera lui Henricu alu VI-le din Angli'a. Barbatulu ei fiindu slabu de caracteru si timidu, fù batutu de Henricu de York lui Northampton, éra ea fugì in Svedi'a, si s'a rentorsu in fruntea a dóue-dieci de mii de armati, si a batutu pe inamicu. — Perdiendu-si si a dóua óra tronulu, a adunatu 60,000 de ostasi, dar ea cadìu captiva, si morì.

Astufelu de fapte eroice, séu fapte cari dovedescu taria de caractru femeiescu, ilustréza istori'a natiuniloru mari. Femei de renume istoricu intre altele sunt inca:

Margaret'a de Valois (1492—1549) sor'a lui Franciscu I. din Franci'a, muiera lui Carolu de Alençon. numita si ea mus'a a 10-ea si gratia a 4 a.

Mari'a regin'a din Angli'a (1516—1558) fét'a lui Henricu VIII. celu misielu.

Mari'a Theresi'a (1717—1740) imperatés'a Austriei.

Mari'a Stuart (1542—1587) regin'a Scotiei.

Mari'a Antoinette (1755—1795) muiera lui Ludovicu XVI. regele Franciei, féta Mariei Teresiei.

Istori'a aréta dovedi, câ femeile si in cele mai mari nenorociri si chinuri inca dau esemple de caractre tari in suferintia pentru religiune, dreptate si virtutea loru morala. Asié au fostu Margaret'a de York (1480—1541) pe carea Henricu alu VIII. o judecà la mórte sub pretestu câ e inamic'a statului.

Margaret'a Morus (1508—1544) fét'a lui Tom'a Morus, cancelariulu celu vestitu alu Angliei, — carea a aretatu virtuti intru aperarea tatalui seu, judecatu la mórte de Henricu alu VIII-le. carele a inchis'o si pe ea, pastrandu-si virtutiile sale. Asié mai multe.

Sunt casuri, candu femeile, cu gramad'a a lua tu parte la atare evenimentu.

Candu imperatulu Conradu alu III-le a asediatu orasiulu Wenisberg in 1440, muierile cerura iertare de la imperatulu, ca se scóta din

orasiu, aceea ce au mai scumpu, si imperatulu sê le asigureze, câ nu li se va rapí. Imperatulu a datu iertare, éra muierile si-incarcara barbatii in spate ca ce li e mai scumpu, si asié li scapà viéti'a. Pacalira pe imperatulu.

Francesele din Paris, deosebi pilaritiile de legume si póme, plecara la Versailles, in contra lui Ludovicu alu XVI-le si Mariei Antoinette.

Dar fapte de eroicía a unoru femei romane singurarie, — si a femeiloru romane, inca aflâmu in istori'a nóstra cu turcii, tatarii si ialtii.

Deci dara teritoriulu femeiloru, pe care potu si dinsele escelá, e fórte mare, si e destulu de mare si pentru acele cari nu sunt suverane séu princese.

Sê nisumu a face progresu in tóte, si éta atunci si femeile romane ajuta reformei sociale a femeiloru, si ele si-potu face pagine ilustre in istori'a natiunala, unele si pentru numele loru propriu, si cu tóte, pentru onórea natiunala.

At. Marienescu.

PERULU DE AURU.

Alérga pe strada mósnégulu seracu,
In mana c'o harpa pomana cersiesce
Cu degete debili pe córde lovesce,
Dar córdele tacu.

Lu-vedu trecatorii si 'ntréba ridiendu :
„Ce vré sê cascige c'o harpa tacuta ? . . .“
Elu tace si cere . . . dar cine-lu ajuta,
Pre bietulu flamandu ?

Invanu mai ascépta vr'unu sufletu milosu ;
Câ sér'a-lu gasesce cu man'a desiérta ;
Si slabu ca si-o umbra pe-una podu se departa,
Si canta doiosu :

Strainu ! ce n'ai mila de omulu sermanu,
Si nu-i stemperi fómee c'o sfarma de pane —
Uitatu-l'ai astadi . . . ajuta-lu pe mane,
Si-arunca-i unu banu,

„Sê-si cumpere córde pe harpa macaru —
Sê dea resuflare suspineloru mute ;
Si 'n cantece jalnici si fómee sê-si uite
Si-alu vietii amaru !“

L'audu trecatorii si 'n séma nu-lu bagu,
Remane betranulu cu sufletulu rece ;
Dar' ét'o copila pe calea lui trece,
Si-i díce cu dragu :

„Asculta mosnege! de dñle dalbitu,
Eu n'am bani in salba, neci auru in punga;
Dar am o cositia bogata si lunga,
Cu peru auritu.

„O pleta dintr'ins'a si tñe-ti voiu dá,
Sê-ti faci harpei cõrde din perulu meu môle;
Si cantecu-ti jalnicu de nou sê consóle
Miseri'a ta!“

Ea cõrde 'npletesce din peru-i blondinu,
Le 'ntinde pe harpa si pléca pe cale;
In urm'a ei mosiulu din cõrdele sale,
Intõna unu suspinu:

„Domnedieu bine-cuvinte,
Perulu d'auru ce ti-a datu;
Ca de astadi inainte,
Elu sê crésca mai bogatu!“

„Si candu ti-va bate ór'a,
Sê saruti unu petitoriu;
Sê-ti atêrne cosiciór'a,
Peste-unu tronu stralucitoriu.“

„Si pe fruntea ta curata,
Sê-ti ridice-alu teu amantu,
Diadema decorata,
Cu gema si diamantu. . . .“

Si sunetulu harpei departe miscà,
Unu dulce resonetu prin aur'a noptii
Atrasu de departe prin farmeculu sioptii,
Unu printiu s'aretà.

„O, du-me mosnege — vorbesce uimitu,
La cea fetisióra de tine cantata,
Cu anim'a buna, cu fruntea curata,
Cu peru d'auritu!“

Ca dóue neluce pe strade mergându,
Betranulu si printiulu copilei urméza;
In anima unulu sperandu o viséza,
Si altulu cantandu. . . .

Trecut'au o luna d'abié si serbà
O féta sermana si-unu printiu a loru nunta;
Si 'n alba tatara, cu cõm'a carunta,
Mosnégulu cantà:

„Ceriulu bine-a cuventatu,
Perulu d'auru ce ti-a datu;
Pe-unu tronu splendidu de 'mperatu,
Cositi'a ti-au aternatu
Si fruntea ti-a decoratu
C'unu diademu — meritatu.“ I. Lapedatu.

Serman'a Tulia.

— Novela originala. —

Dñlele trecute o cauza familiaria me sili sê caletorescu la Timisiór'a, unde intelni pe unu vechiu amicu alu meu. A trecutu multu timpu, de candu nu-lu vediussem, deci cu ast'a ocaziune abié lu-potui cunósce, si cu atátu mai virtosu, câ-ci suferinti'a a seditu pe fati'a lui florile sale vescedîte, si radiele tineretiei au disparutu din ochii lui. Amiculu meu s'a schimbatu de totu. A imbetranitu, cu tóte câ abié erá de trei-dieci de ani.

Dupa terminarea salutâriloru nõstre cordiale si amicabile, dinsulu me luà de bratiu, si me conduse intr'o casa din Mahala, carea avea unu prospectu tristu, asemenea amicului meu.

Dóra cei nefericiti candu vedu inaintea loru si altu obiectu de nefericire, supórta mai usioru sarcinele vietii.

Acolo apoi infraramu unu discursu despre multe de ale nõstre, si in fine lu-intrebai, pentru ce nu s'a insoratu?

La acést'a intrebare dinsulu se uità la mine seriosu, si dupa o pauza, mi-dîse:

— Asculta, amice!

Si inceput a-mi enará aceste.

Erá diu'a de 15 maiu, tienu minte si acuma. O dñ, in care raiulu se descinse pe pamentu, sê ingane pe moritorii de aice cu farmecile sale. Orasiunii desu de deminétia iesira toti in gradin'a publica, si parculu Coronini par câ s'a schimbatu in ospetarie.

Erá domineca dupa miédia-di. Scfi câ in acésta dñua micu si mare iese la strada; unii sê li tréca de uritu, altii sê-si petróca; si altii sê respire aeru liberu; fetele ca sê le vedea; si tinerii ca sê-si procure distractiune. Nu scfu cum e in alte orasie, dar la noi in Timisiór'a asié se serbéza diu'a acést'a.

Acésta vioitiune cordiala me indemnà si pe mine sê iesu la preambulare, sê vedu publiculu, si peste câte-va minute eram si eu pe strad'a, ce duce spre parculu Coronini.

Candu sosfi acolo, music'a militaria esecutá nesce valsuri, si eu iacompaniam in cugetu cu multa fantasfa.

La intrare intelni pe amiculu meu Barbonu, si ambii ocuparamu locu bunu, de unde poteamu sê tienemu o revista interesanta a supra publicului.

Incepuramu a conversá, si priviamu la damele trecatórie, criticandu-le seriosu si in gluma. Dar critic'a mea reesiá totu-de-una in favorulu loru. Tóte mi-pareau frumóse, gentile, si

MORTEA PRINCESEI LAMBALLE.

amabile. Le priviam incantatu, si ardeam de dorulu sê mai potu fi odata inamoratu; sê joru credintia, sê promitu dîle de raiu, sê scriu epistolele delicate, mitutele si gingasie, ca nesce colibri, si in ele sê scriu cu fantasia: te iubescu copila . . . si-apoi sê moriu.

Mfi de fantasii de aceste trecura prin mintea mea, pe candu amicul meu Barbonu ficsà ochii sei spre dîue dame, cari se apropiu de noi. Ambele pareau triste, si aspectulu loru seriosu ne puse pe ganduri, si critic'a nîstra incetâ.

Ambele erau elegantu imbracate. Un'a tinera, si alt'a mai inaintata in etate. Cea mai tinera, imbracata in doliu, se pareu a fi pré trista.

Damele necunoscute trecura pe langa noi, si amicul meu se uitâ pe mine, eu pe elu, — si-apoi si unulu si altulu ne intrebaramu de odate: Cunosci-le?

Nici unulu nu le cunosceam.

— Eu trebuie sê le cunosc, mi-dîse elu, si me luâ de brâtiu, apoi plecaramu in urm'a loru.

Peste câte-va minute lumea petrecatîria potea privi in noi doi sclavi, cari ascépta cu nerabdare, ca stapanele sê arunce din mila o privire a supra loru.

Ajunseramu mai aprópe, si deveniramu frapati, câ-ci ele vorbiau romanésca gratîosa de la Bucuresci.

La audiulu incantatîriilor accentu romanesci curiositatea nîstra si-ajunse culmea. Inse ele par câ nici nu ne observara. Inuaintau spre capetulu parcului.

Perdii tóta speranti'a d'a poté face cunoscintia cu ele. Amicul meu inse erâ mai curajos. Nu insedar a amblatu dinsulu si pe la Parisu. Dinsulu taiâ in dîue nodulu gordianu.

Music'a militaria esecutâ unu valsu, si ele se asiediara pe nesce scaune, sê asculte melodî'a, — si peste câte-va minute noi eramu in societatea loru, conversandu intr'unu modu afabilu si petrecatoriu.

Eu fui celu mai fericitu, câ-ci siediiu langa coconiti'a Tuli'a, — éra amicul meu Barbonu vorbiâ cu mam'a ei despre educatiunea feteloru in pensionatele de la Bucuresci.

Intr'aceea órele ultime ale dîlei espirara. In curendu se ivi lun'a. Plecaramu a casa. Le petrecuramu pana la otelu, si — celu pucinu eu — me despartii pré fericitu, câ-ci ne provocara sê le mai cercetâmu.

Veni a casa incantatu, farmecat, pe scurtu — inamoratu. Anim'a-mi palpitâ ferbinte, cuge-

tele mele sborau pe aripele fantasiei, si tóta nîp-tea nu mi-am inchisu ochii. Si candu nu poti dormi, anim'a incepe sê-ti vorbésca, si sê-ti sioptésca: Iubescu, câ-ci omulu fara amoru este ca ceriulu fara sóre, si primavér'a fara flori! Si eu iubiam cu tóta afectiunea fantasiei, si scfi câ déca fantasi'a apuca franele in manile sale, te duce peste munti, te urca la stele; sbori, sbori cu idealulu, pana ce si corpulu si sufletulu ti-se obosesce; apoi dormindu nitielu, visedi, câ te-a muscatu unu sierpe, séu mandr'a te-a insielatu, — si atunci te pomenesci inspaimentatu. Hah, ce momentu teribilu! Ai voi sê mori. Dar diorile se ivescu, si auror'a deminetiei te farmeca cu placut'a realitate.

Dupa o nîp-te petrecuta in nesomnu, se ivira radiele prime ale sórelui. Dar ce-i unu somnu unui corpu, pe care amorulu l'a intaritu? Primulu sóre, si prim'a dî pentru acel'a ce iubescu, este ca prim'a gloria a ducelui invingatoriu. A, ducele, elu nu este mai superbu si mai activu, decâtu inamoratulu in aceste momente.

Eram fericitu, pré fericitu. Si candu esti fericitu, tôte ti-paru mai frumóse, florile au mirosu mai placutu, paserile canta mai frumosu, si par' câ si aerulu e mai dulce. Eram fericitu, si in fericirea mea asceptam cu nerabdare sê sosésca ór'a conveniabila pentru o vediuta. Inse orologiulu par' câ s'ar fi joratu in contra mea, nu se miscâ, — celu pucinu asié mi-para mie, câ nu se misca. Erâ lenosu! Bietulu orologiu nu sciea, câ stapanulu seu e inamoratu.

In fine sosira unu-spre-diece óre. Nu mai potui asceptâ. Alergai la otelulu „Trompet'a“, unde erâ Tuli'a dimpreuna cu mama-sa.

Tuli'a me primi cu multa bucurîa. Mama-sa erâ dusa la unu medicu, sê-lu consulteze. Erâ dara singurica singurea. Chiar precum doriám eu s'o gasescu.

— Bine ai venitu, domnule, mi-dîse ea cu multa gracia.

Apoi ocupai locu fatia cu ea, si incepuramu a conversâ. De odata dins'a me intrebâ:

— Candu vei veni la noi la Bucuresci?

— Voiu merge câtu mai curendu, câ-ci a nu te mai vedé, ar fi pentru mine o dorere nesuportabila.

Ea oftâ, si intristata priviâ la unu anelu, pe care lasâ o lacrima din ochii ei negrii.

Vediutu-ati lacrima in ochii unei femei? Acele sunt secretulu loru. A, pentru ce nu se petrifica óre acele lacrima, sê le facemu capu de studiu?! A, ele sunt atâtu de misteriose.

— Da, domnule, bine dîci, dorerea despar-

tîrrii eterne este teribila. Acuma vedu, cã erã mai bine sê peregrinezu pe unde nu sunt ómeni, — respunse ea dupa pauza.

— Pentru ce?

— Pentru cã atunce nu scieai, cã existe in lume o fiintia nefericita, precum sum eu, pentru care viéti'a nu mai are farmeci.

Si cu aceste frumós'a copila incepù sê planga amaru, si plangea dorerosu, sfasíatoriu.

Eram frapatu. Cuvintele Tuliei petrunsera pana 'n adanculu animei mele. Nu mi-le poteam esplicá de locu, si astu-felu devení in cea mai mare perplesitate.

Ochii mei zarira o fotografia. Erã portretulu unui tineru cu unu exterioru pré placutu. Luai fotografi'a in mana, si me uitam la acelu portretu.

Ea me observà, luà fotografi'a de la mine, o spintecà in bucati, deschise ferést'a si lapedà bucatile pe strada in ventu.

— Faptulu meu de siguru ti-va paré unu misteriu, mi-díse apoi ea. E bine, vei cunósce acestu misteriu. Pentru dta nu potu sê fíu ceea ce mi-am propusu. Dta ai dreptulu a pretinde sê fíu sincera fatia cu dta, si sê-ti descoperu secretulu meu, — pentru cã mi-ai datu dovéda, cã nu sunt toti barbati inielatori. Dta ai incredere mea.

Eu stam uimitu. Nu eram pregatitu pentru o scena dramatica.

Dupa acést'a Tuli'a mi-enarà secretulu ei. Mi-descoperí amorulu ei ferbinte si fidelu, cu care a iubit pe unu tineru. Acest'a o iubiá asísdere. Si ei doi traiau in culmea fericirii lor. De odata inse intrevení unu incidentu teribilu.

— Elu m'a tradatu, díse ea cu lacrimi in ochi. Credinti'a lui devení pentru mine o infamia. Totu trecutul mi-para unu tartaru, pe a caruia pórtá priviam cu ochii incriptiunea: Lucianu nu te-a iubit nici odata! — Se póte acést'a? me intrebam eu. Sê me paresésca, si sacrificiele mele aduse pentru dinsulu sê nasca numai perirea mea? Nu aveam curagiulu a presupune atát'a ingratitudine despre acela, carele mi-spunea, cã me iubesc atátu de multu.

— E bine, continuà ea cu dorere, in câte-va díle me convinsei despre teribilulu adeveru. Acuma ce am sê asceptu? O dorere nefinita; o vegetare torturatória; o viétia mai regretabila decâtu a celui din urma cersitoriu, — cã-ci fui tradata.

— Si tradatoriulu? — intrebà ea. — A, acestia capeta pardonu; ei trecu de onesti in ochii lumei civilisate; devinu stimati, si capabili

de tóte virtutile omenesci. Viéti'a sociala primesc pe inielatoriu in sinulu ei cu aplause; tóta lumea vorbesce cu óresi-care placere despre aventurele lui; femeile sunt curióse a-lu vedé. Inse pentru cele tradate nimene n'are unu simtiementu de compatimire; toti aréta la ele cu degetulu; ridu de ele, si le despretiuescu. E dreptate acést'a?

— A suferí pentru unu principiu óre-care, adause ea dupa pauza, si a morí in credinti'a lui, este martiriu. Sermanele nenorocite, ele sunt martiriele amorului, rogu-ve, nu le despretiuiti! Nu comiteti atát'a nedreptate fatia cu ele!

— Candu vinea Lucianu la mine, si mi-dícea, cã me iubesc, me simtieam pré fericita, si nu presupuneam de felu, cã credinti'a si juramentulu se póte calcá, si amorulu póte disparé. Dar s'a intemplat si aceste. In primul momentu alu dorerii mintea mi se intunecà; eram p'ací aprópe sê-mi pierdu mintile; si tóta fiinti'a mea se cutremurà, cerendu resbunare.

Dupa aceste cuvinte ea se oprí. Parea a fi cugetatória. Si in acést'a positiune erã ca o Madonna, ce privesc la ceriuri, asceptandu descinderea spiritului santu.

Inca unu momentu, si ochii ei se umplura de lacrimi, apoi mi-díse:

— Dta me iubesci. Eu vedu acést'a, cã-ci am trecut prin scól'a amorului. Te rogu, nu sacrá amorulu dtale unei nefericite, pe care tóta lumea o condamna. Eu sum o creatura, pentru care lumea civilisata nu pastréza nici o pietate.

— Ti-juru, dísei eu cu seriozitate, cã voi cautá pe acelu mârsiavu si te voi resbuná pentru infami'a-i ticalósa.

— Eu credu in Ddiu, si elu me va resbuná, — adause ea cu atát'a pietate, incátu mi-vinea sê credu, cã sum inaintea unui tribunalu divin, unde unu angeru in marirea sa pronuncia sentintia a supra pecatosiloru.

— Se póte, díse ea, ca norulu sê vina si sê nimicésca fruptele de pe campia; atunce nu remane alt'a mantuintia, decâtu ca ómenii sê se asigureze; cã-ci in binele asceptatu póte fi si banuiéla. . . . Dar cine póte asigurá o anima, care iubesc? . . . Hahaha!

Incepù a ride, si risulu ei me inspaimentà, erã infioratoriu, ca risulu desperárii.

Serman'a Tulia.

Pieptulu ei se miscá intocmai ca marea batuta de viscolu; ochii ei focosi se palira ca flórea, la a careia radecina róde vermele; cu tóte aceste inse ea mi-para mai frumós'a decâtu de alta-data.

Vincentiu Grozescu.

(Finea va urmá.)

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Pest'a 10 noemvre. —

(Suvénire de la Parisu, — unu tablou a lui Rubens, — sujetu bunu pentru unu pictoru romanu, — insusîrea cea mai frumósá a femeiloru, — o poesia frumósá, — nepasarea publiculu cetitoriu, — lips'a culturai natiunale, — teatru natiunalu, — fine.)

In momentul in care incepuî sê scríu aceste sîre, mi-adusei a minte de unu grandiosu tablou, ce-lu vedusem in Louvre la Paris.

Acestu tablou represinta teribilulu momentu, in care soldatii lui Erode esecutara ordinulu seu infernalu, d'a omorî pe toti copîii de unu anu.

N'am vediutu inca tablou, carele sê fia facutu a supra mea o impresiune atátu de viua. Peptulu meu se sbuciumá in doreri, privindu lupt'a infricosiata a soldatiloru cu mamele, cari devenira tóte nesce furie, si in desperatiunea loru infiorátoria se opuneau cu desconsiderarea vietii loru, pentru a scapá pe copîii loru de grozavulu macelu.

Acestu tablou nu se póte descríe. Par cá audíam típetulu sfasiatoriu alu mameloru si copîiloru; vedeam cu ochii lupt'a desperata in tóte detaiurile sale, asié, precum unu scriitoriu nu póte sê ni-o infatisiedie; câte fetie, atâte caractere stateau inaintea mea, tóte originale, tóte teribile, — pe tóte se cunoscea clasiculu penelu a lui Rubens.

Cine nu cunosce dintre noi opurile lui Rubens? Dinsulu a fostu acelu renumitu coloritoriu, despre care pictorii italiani díceau, cá dóra mesteca sange in colorile sale, atátu erá de naturalu. In represintarea espressioniloru fisionomice lumea artistica nu cunósce pe altulu asemenea lui. Intre toti artistii Rubens a reesítu mai cu succesu in reoglandarea diferiteloru pasiuni, ale dorerii, intristârii, séu bucuriei.

Si candu mi-adusei a minte de acestu tablou a lui Rubens, mi-dísei de ce nu traiesce acuma acestu mare artistu? De ce nu avem si noi unu pictoru atátu de genialu ca dinsulu? Ar gasí la noi unu sujetu demnu de penelulu seu. N'ar trebui sê mérga decátu numai in Transilvani'a la Tofaleu.

Trei sute de inisi, scosi in timpu de iérna din mdestele loru locuintie, cautandu-si refugiu in drumulu tierii, si cersíndu gratia de la trecatori. Betrani gârboviti sub povar'a aniloru cu lacrimi in ochii loru; barbati si tineri, doboriti si slabiti de suferintie si fóme; neveste cu copîi mici in bratie; fecióre ce si-au perdutu ilusiunile si acuma plangu pe ruinele fericirii loru. Tóte aceste ofera unu sujetu bunu pentru penelulu cutarui pictoru romanu.

Si óre nu se va gasí intre artistii nostri nici unulu, care sê eternizeze acésta scena ne mai pomenita in secululu presinte?

Nu scimu. Ceea ce scimu este numai atát'a, cá acestu actu de barbaria a produsu dispretiu in tóta lumea culta. Romanii din tóte partile se grabira a contribuí pentru ajutorarea nefericitoru nostri confrati, si pana 'n momentul presinte ofertele se urca la o suma pré considerabila.

Cetindu in diuarie numele contributoriloru, m'a

cuprinsu o mirare mare negasindu acolo nici unu nume — femeiescu.

Misericordi'a este insusîrea cea mai frumósá, mai gentila, mai nobila a animei femeiesci. Numai femeile romane sê fia lipsite de acésta insu-îre?! Ar fi unu sacrilegiu sê afirmámu ast'a.

Ascultati dara femei romane plansulu celoru trei sute de frati si sorori, — si faceti-ve si voi detorinti'a!

Unu scriitoriu francesu a dísu de multu, cá nici unu lucru frumosu nu se póte face fara concursulu femeiloru. Dar este ce-va mai frumosu, decátu a ajutorá pe cei nefericiti?!

Femei romane, nu lasati sê se termine acestu opu frumosu, fara concursulu vostru!

Fiti tóte ca sublim'a copila din frumós'a balada, cu care amiculu nostru I. Lapedatu a decoratu nume-rulu nostru de asta-di.

Atragemu atentiunea dvóstre a supra acestei poesii. A trecutulu multu timpu, de candu lir'a romana nu s'a inavutítu cu asemenea productu dragalasiu. Felicitámu din tóta anim'a pe autoriulu ei.

Intre aceste impregiurári nefavorabile e minune déca se ivesce unu adeveratu talentu poeticu, care posiede curagiulu d'a pasi pe carier'a, pe care — in trecutu — nepasarea si indolinti'a publiculu a stinsu multe talente frumóse si a amutítu multe voci chiamate.

Este o impregiurare pré descuragiátoria acésta pentru toti aceia, carii cu ilusiuni juvenile vreu sê-si sacrifice tóta viétii'a loru literaturai natiunale.

In tóta literatur'a romana nu esiste unu singuru individuu, carele sê-si fi potutu face o stare din intre-prinderile literarie. — Nu s'a desvoltatu inca la noi de felu gustulu cetirii. N'avemu cultura natiunala.

Pana ce nu ne vomu ingrigi de o cultura natiunala, literatur'a nóstra nu va poté prosperá, ea numai va vegetá.

Cultura natiunala! Ast'a ni trebuie. Ast'a ni lipsesce.

Astadi junimea nóstra de ambele secse, cea mai mare parte, se cresce in institute straine, unde nu se inspira de felu de iubirea limbei sale natiunale, unde si-uita originea, si de multe ori trece in castrele straine.

Sê fondámu dara cátu mai multe institute pentru desvoltarea culturai natiunale!

Inse trebuie sê ne ingrigimu nu numai de generatiunea nóua; atentiunea nóstra are sê se estinda si a supra acelora, carii deja si-au terminatu studiele, séu chiar nici n'au fostu la — scóla.

Dar care este locul, unde sê potemu aduná si pe acestia, si sê li inspirámu o educatiune natiunala?

Teatrulu natiunalu.

Veniti dara cu totii sê fondámu unu teatru natiunalu! Sê deschidemu o scóla generala pentru educatiunea natiunala!

S'a vorbitu, si se va mai vorbi inca multu in colónele acestei foi despre necesitatea unui teatru natiunalu de dincóce de Carpati. Si nu s'a combatutu de nimene

ide'a propusa pentru prima-óra de noi. Tóta natiunea simte necesitatea d'a se realizá acea idea.

Numai acea obiectiune ni s'a facutu — pe cale privatá, — cá lipsele materiale ni punu stavile mari intru realizarea acestei idei.

E bine, ori câtu de mari sê fía acele stavile, noi totusi le potemu delaturá, de nu in doi — trei, dar in cinci sêu diece ani.

Numai sê incepemu odata!

Déca totu vomu esceptá, ca stavilele sê cadia de sine, si de frie'a loru nu vomu incepe nici odata, — atunce in vecii veciloru nu vomu avé — rezultatulu doritu.

Sê nu ne spariámu dara de pedece! De multe ori din incidinte neinsemnate au isvoritu evenemintele cele mai grandiose.

Cumplit'a batalia de la Crimea s'a escatu numai pentru chei'a bisericei santului mormentu.

Troi'a a devenitu victim'a unui amoru particulariu; s'a arsu pentru o femeia frumoáa, carea se numiá Elen'a, si astufelu din caus'a unui amoru s'a fondatu mai tardíu unu imperiu gloriosu.

Dar éta. eramu p'áci aprópe sê abusámu de indulgent'a paciintia a dvóstre. Numai acuma observaramu, cá spaciulu menitu pentru acestu articulandru e deja plinu.

Asié se intempla acésta totu-de-una si in viéti'a sociala. Candu esti in o societate placuta, timpulu trece iute, si de multe ori uití, cá vediut'a pré s'a lungitu.

Nu e dara mirare, cá in societatea dvóstre si noi ne uitaramu de spaciulu destinatu pentru — conversare.

Demostene langa Phryne s'a uitatu chiar si de catedr'a sa, — éra Diogene la Lais nu si-a mai adusu a minte nici de cinismulu seu.

Josifu Vulcanu.

Curierulu modei.

— Pest'a 10 nov. —

S'au inceputu sesonulu, care ne restringe a parasí liberulu si a ne retrage in case.

E timpulu seratelor si a concertelor.

Sê intrámu dara si noi acolo, unde predomnesce mai multu mod'a de adi. Sê mergemu la unu concert!

Ah! ce diferentia intre mod'a de mai nainte si intre cea de presentu. Vestmintele usióre devenira mai calduróse, ér materiile de sesonulu de véra sunt mai esilate. Catife'a adi e predominanta.

Dar sê facemu o revista preste vestmintele moderne.

Nu avemu ce sê scrutámu multu. Tóte sunt croite dupa unu gustu, si acél'a e alu — Parisianiloru.

Da, mod'a de Paris e la noi — in gradu mai micu.

Éta colu o copila pre câtu de frumoáa si dragalasia, pre atátu imbracata cu gustu. — Damele imbracate cu gustu, sunt de o mia de ori mai frumoáe, mai rapitórie. — Acea copila gratiósa are unu vestmentu din Taffetas verde, pe dinjosu cu dóne síre de incretítire. Spacelulu inaltu e provediutu cu flusturatoriú umflatu si acestu flusturatoriú e infrumsetiatu giuru impregiuru cu incretítire. Manecile vestmentului precum

si spacelulu, sunt decorate cu incretítire, ér de nainte cu unu buchetu de aceea-si materia. La grumadi e cu incretítira angusta. Paleri'a e de catifea négra si infrumsetiata cu rose.

Acum sê mergemu la partea cealalta a salei. Ar fi bine sê ne asiediámu aici. Sci ti pentru ce? Vis-à-vis de noi stá o dómna tinera, numai de trei luni maritata. Inse acésta nu ne intereséza multu, — ci sê-i descriemu toalet'a.

Intregu vestmentulu e gatitu din Popeline violetu infrumsetiatu cu incretítire de catifea négra. Tunica nitielu umflata, e infrumsetiata cu incretítire de catifea, ér spacelulu taiatu si cu flusturatori, e infrumsetiatu cu garniture gatite din metasa violetu si cu catifea. Manecile asemene infrumsetiate cu incretítire si catifea. Paleri'a e din atlasu violetu cu velu albu. Grumadiulu incinsu cu o naframa din dintele negre.

Amu mai amintí inca despre gulerele cari incepu a vení in moda, inse spatiulu nu ni permite. Dar cu ocaziunea cea mai de aprópe si despre aceste vomu vorbí si inca in detaiuri.

CE E NOU?

*** (Procesu de presa.) Chiar acuma aflaramu, cá diuariulu „Federatiune“ éra si are unu procesu de presa. Acest'a, precum audímu, i s'a intentatu pentru unu articlu scrisu din Bucuresci, si aparutu inca in lun'a lui iuliu.

*** (Pentru nenorociti de la Tofaleu) se aduna ofertele din tóte partile. Contribuirile se urca pan'acuma la o suma fórté frumoáa. Fratii nostri de dincolo de Carpati au respunsu cu multa insufletíre la apelulu, ce li se facú de catra diariile de acolo, fara diferentia de partitu. Mai multu a adunatu „Romanulu“, carele pan'acuma a si tramisu nóue mii de lei noi dlui dr. Ratiu. S'a ivitu si ide'a, sê se cumpere pamentu, pe care nenorociti sê formeze unu satu nou. Comitetulu constituitu inse va face, cum va socoti mai bine.

*** (Diet'a Ungariei) in siedintiele din septeman'a trecuta s'a ocupatu cu cris'a de bani, carea de câte-va luni a sguduitu mai multe întreprinderi solide din Buda-Pest'a. Dintre deputatii romani inca si acuma lipsescu multi.

*** (Parintele Mironu Romanu,) findu numitu inspectoru scolariu, si-a depusu mandatulu de deputatu dietalu. Audímu, cá la viitóri'a alegere partitulu natiunalu vre sê candideze in loculu dsale pe dlu avocatulu E. B. Stanescu. I dorimu succesu!

*** (Dlu Aloisiu Vladu) este numitu jude la tabl'a regéscá din Pest'a. Inca n'amu audítu sê-si fia depusu mandatulu de deputatu, nu scimu dara nici aceea, cine are sê fia urmatoriulu dsale

*** (Limb'a Romana in diet'a Bucovinei.) Connatiunali nostri din diet'a Bucovinei au eluptatu o victoria, pentru care i voru aplaudá toti romani adeverati. A nume in siedinti'a de la 30 octomvre deputatulu Andreeviciu facú urmatori'a propunere: „Tóte pertractá-rile dietale, conclusele si protococele se voru face in limb'a germana si romana; comitetulu tierei sê se provóce a presintá in siedinti'a prima a sesiunii celei mai de aprópe unu proiectu de lege relativu la acésta cestiune, ca suplementu la ordinea afaceriloru dietei.“ La acésta propunere vorbira mai multi, unii pentru, altii contra. Baronulu Al. Vasilco pretinse si mai multu, si

a nume dîse, cã propunetoriulu ar fi trebuitu sê cêra numai limb'a romana. In urma se facu votare nominala, si propunerea de susu se acceptã cu mare majoritate.

* * * (*Societate de lectura.*) Romanii din comunitatea Otlac'a, in comitatulu Aradului infiintara o societate de leptura, si pentru acestu scopu indata la inceputu se subscrisera 300 fl. Salutãmu pe fratii nostri de acolo pe acestu terenu, si dorimu, ca si alte comunitãti sê imiteze acestu esemplu frumosu.

* * * (*Societatea Petru Maioru.*) Conformu statuteloru acestei societãti, vice-presedintele Iosifu Vulcanu conchiamã in dominec'a trecuta tinerimea studiõsa pentru constituire. Dupa deschiderea siedintiei se ceti raspunsulu ministerialu la recursulu pentru intarirea statuteloru, din care se aflã, cã ministeriulu a refusat intarirea, si a nume pentru § 5, care concede, ca membrii societãtii sê põta fi si cei absoluti de la universitate, carii mai petrecu in Buda-Pest'a. Dupa acest'a buroulu societãtii si-dede dimisiunea, si se alêsê presedinte ad hoc dlu rigoziantu Stefanu Perianu. Incependu-se desbateru a supra raspunsulu ministerialu, se decise, ca in caus'a acest'a sê se tienã o adunare in dominec'a viitoria.

* * * (*Monumentulu lui Marianu,*) precum se vede, ne va ocupã inca multu timpu. Acuma cu parintele Moisîlu o ispraviramu, cã-ci dinsulu in fine a datu socotêla (inse numai pana la 1864) unui comitetu scolaru din Naeudu, care n'a fostu impoterit de nimene pentru afacerea acest'a. E bine, acuma ar urmã, ca acestu onorabilu comitetu sê publice prin diuarie list'a contribuitorulu, ca toti, cãti au contribuitu pentru acestu scopu, sê védia si sê se convingã, dèca au ajunsu si banii loru la locul doritu? Aice se recere controlare publica, cã-ci comitetulu nu põte sê scia, cã ore n'a remasu afara cine-va numai din gresiela dintre contribuitori. Pretindemu dara, si vomu pretinde necontenitu, publicarea listei contribuitoriloru, cã-ci la din contra ni vomu permite a presupune, cã numai pentru aceea nu se publica, cã-ci presedintele acelu comitetu neimpoterit de nimene este insu-si — parintele Moisîlu.

* * * (*In Romani'a*) se facu pregatiri mari pentru primirea miresei domnitoriulu. Orasiulu Iasi vrê sê-i cumpere o casa, ca astfelu sê petrèca cãtu mai multu in acelu orasiu.

Literatura si arte.

* * * (*Premiulu Zappa.*) Delegatiunea societãtii academice romane publica conversu pentru lucrarea partii sintactice de gramatic'a limbei romane, care va cuprinde: O introductiune, in care se voru stabili diversele relatinni, in cari se potu pune conceptele spre enunsierea cugetãrilor, stabilindu totu-odata si terminologi'a sintactica, cea mai buna ce s'ar potè dá dupa cele mai nõue lucrãri gramaticale. Venindu apoi la sintacs'a speciala a limbei romane, va desvoltã in detaiu tôte modurile de espresiunea fia-careia din relatiunile stabilite in introductiune, dandu-se pentru fia-care modu de espresiune esemple numerõse atãtu din limb'a populara si din cartile nõstre cele mai bune, vechi si nõue, producẽdu la fia-care relatiune si idiotismii si alaturandu fia-care modu de espresiune cu cele analõge din alte limbe, mai alesu romanice, si cautandu pe de o parte sê alèga cele mai corecte espresiuni, pe de alt'a sê puna in vedere solecismii si frasele, neadmisibile in

limb'a nõstra. Va da topica romanèsca, stabilindu de pe o parte, care este constructiunea nõstra comuna, era pe de alt'a aretandu abaterile de dins'a si ideile ce se esprimu prin aceste inversiuni. Va da regulele detaiate de ortografi'a in care sê se cuprinda si punctatiunea. Terminulu e 15 jul. 1871, — era premiulu 400 galbeni. Frumosu!

Din strainetate.

△ (*Inimiculu jurnalistiloru.*) Dlu Freemann, primudecanulu biserecei Anglicane, intr'o adunare, a debarcatu tare contra diuareloru si brosiureloru. — „Urescu din sufletu diuariele — dîse dlu decanu. — Pe timpulu S. Paulu apostolulu nu erau diuarie, si chiar sê fi fosta, elu inca le-ar fi uritu. Eu sum de parere, cã diuariele sunt fõrte periculõse lumei; nu pentru aceea, cã propageza absurditãti, ci pentru cã sunt compusatiuni debile. — De multe ori vorbescu despre astu-feliu de lucruri, cari nu sunt trebuintiõse pentru cetitori, si cari nu se tienu de nime. — Diuariele nu ni spunu alt'a, decãtu cã ce s'a intemplatu inainte de asta cu dõue-dieci si patru de ore. — Bine dîcu, cei ce esclama: „Nimica nu se gasesce in diuarie!“ — Celu ce citeste diuarie si brosiure lunarie, mi-apare, ca unu Brahmin, care din anu in anu traiesce totu cu Ris-pudding, si-slabesce spiritulu si si-amortiesce nervii.“ Se vede, cã acelu barbatu santu de siguru a cetitu multe diuarie.

△ (*In Compiègne*) dilele trecute prinsera pre unu omu suspiciosu. Acestu omu spuse pazitoriulu, cã luchia Philippe si cã pentru aceea a mersu la Compiègne, ca sê omõre pre imperatulu. Pazitoriulu l'a intrebatu una alta, la ce apoi Philippe raspundea confusu si cuvinte neintielese. Arme si scrisori nu aflara la dinsulu. — Mai multe diuarie spunu, cã Philippe e — nebunu.

△ (*F. Lesseps se însõra.*) Renumitul edificatoriu alu canalulu de la Suez, Ferdinandu Lesseps, cu ocaziunea deschiderei canalulu si-va serbã cununi'a cu tiner'a domnisiõr'a Elen'a Luis'a Bragard-Autard din Americ'a. Dlu F. Lesseps a trecut de 65 de ani. Se vorbesce, cã acest'a casatoria s'a esoperatu prin conculturarea imperatsei Eugeni'a, care e rudenia cu dlu Lesseps. Dar ce e mai interesantu; fiulu dlui Lesseps se va cununã cu sor'a miresei tata-seu. Diuariele raspundescu faim'a, cã Lesseps va capetã titlulu de „Principelu de la Suez“ si cã acest'a denumire se va comunicã Dlu Lesseps prin imperatès'a Franciei. — Diuariulu „Figaro“ a si descrisu deja donulu ce-lu va primi eroulu de la Suez cu acea ocaziune din mane imperatsei Eugeni'a. Donulu va sta din trei „nãi cu lopeti“ gatite totu din argintu dupa modelulu „Bucentauru“-lui din Veneci'a. A supra acestoruna nãi va sta dieiti'a „Glorie“ tienendu in mana o cununa si impresorata cu mai multe figure maiestrõse. Dupa cum ne spune „Figaro“ acestu donu costa 25,000 de franci.

△ (*Rocheftort*), dupa cum ni spune unu telegramu din Paris, va primi cadidarea sa de deputatu, va depune joramentulu si capetendu amnestia deplina de la guvernulu se va rentornã la Paris.

△ (*Parintele Hyacinthe*), petrece in New-Yorc unde e espusu la multe incomodãri. In diu'a care a sositu acolo mai multu de dõue-sute de insi au doritu sê vorbèsca cu elu.

△ (*Incã ceva despre H. Rocheftort.*) Chiar acuma citimu, cã H. Rocheftort la 5 lunei curinte, deminèti'a

fu prinsu in Feigniss, la confiniile Belgiei. — Elu nu si-a implinitu promisiunea, cã adeca va impuscã pre capulu politiei, ci siediu liniscitu in chili'a sa pana ce telegrafara la Paris. De la Paris a venitu acelu respunsu, cã Rochefort are salvu conductu a petrece in Franci'a pana ce voru durã alegerile si asié sê se elibereze. — Rochefort in urmarea acestui intermediu nu a potutu ajunge pe óra destinata la Paris, si prin urmare prinderea lui, a causatu multa indignatiune. Candu in diu'a urmatória a ajunsu acolo a pasitu pe tribuna si a declarat, cã e gata de a pune joramentu pre imparetia, dar numai pentru aceea, ca s'ó restórne si in locul imparetiei se faca — republica.

△ (*Pacu suspiciosu.*) Cu câte-va dñle mai nainte, tribunalu de Francfurt a aflatu de bine a suspicionã unu pacu (de 200 pundu greu) adresatu preotului de acolo Multi dñeau cã acelu pacu nu cuprinde altu ceva decãtu biblie. — Acést'a presupunere ave ceva basa, pentru cã dlu preotu e amicul cartiloru, apoi a mai primitu dinsulu si alta-data carti. Inse oficialii erau curiosi si pentru aceea, cã acelu pacu venise dintr'unu orasielu. Deci sparsera paculu, inse in locu de biblie si carti suspicióse aflara nesce — carnati afumati.

△ (*Jurnaliste in Americ'a.*) Cetimu intr'unu diariu de New-Yorc, cã unele jurnaliste de acolo se ocupa in colonele foiloru loru de astu-felu de obiecte, de cari nu se ocupa si nici nu s'a ocupatu pana acuma nici unu barbatu. Acelu diariu si-esprima parerea de reu, cã femeile literate se uita asié tare de regulele cuviintiei. De multe ori despre asié obiecte picante scriu, incãtu europenele audñdu-le séu citñdu-le, aru trebui se rosicsca. La dinsele nu mai esista pudóre, despre tóte scriu pré liberalu. Ce norocu, cã la noi inca nu a straba tutu asié de tare — emanciparea

△ (*In Ohio*) nu de multu prinsera pre o femeia tinera si o dusera inaintea tribunalului. Acést'a femeia a urmaritu pre dóm'n'a medic'a Dr. Mari Walker imbracandu-se in vestminte barbatesci si umblandu astu-felu pre strade. Judele inse o eliberã, de óra-ce dins'a s'a provocatu la legile si constitutiunea stateloru unite, unde nu e amintire, cã femeile se nu póta portã vestminte barbatesci. Domnisiór'a Agnet'a Mattheos cu faptulu seu deveni adi ero'a dñlei. — In Ohio o imitara mai multe.

△ (*Sotirile cele mai próspete*) relative la omorulu de la Pantin ne spunu, cã pertractarea in acést'a cauza sa finitu la 30 lunei trecute. Despre resultatu nu am cetitu inca nimicu, inse diariulu „Droit“ e de parere, cã ucigatoriulu aceloru opti aflati, nu póte fi altulu decãtu Traupmann. — Cadavrulu betranului Kinck nici pana in diu'a de adi nu s'a aflatu. Dominec'a trecuta patru sute de lucratori se oferira a sapã in continuu, pana voru aflã si pre betranulu Kinck.

△ (*Curiositãti din Americ'a.*) Unu apotecariu din Boston, dñlele trecute publicã urmatóriele: „Acelu individuu, care dñlele trecute si-a lasatu stomaculu la mine, spre scrutãri chemice, acum lu-póte duce cu rezultatele sciintifice dimpreuna.“ — In Indi'a nu de multu fu arestatu unu poetu eselinte. Pentru ce? — Pentru cã — a furatu porci.

△ (*Cununia interesanta.*) In Jowã (statele unite) dñlele trecute a avutu locu o cununia fórte interesanta. Arume preotulu care a cununatu parechi'a fericita a fostu femeia. — Dins'a si-a implinitu datori'a cu multa istetñme si credintia si in fine — dupa datin'a de acolo — a si sarutatu pre — mire.

△ (*Unu telegramu din Paris*) ne spune, cã Traupmann, alalta eri a marturisitu cã dinsulu e ucigatoriulu de la Pantin.

△ (*In Paris*) nu peste multu voru aparé trei carti fórte interesante. Anume: „Vieti'a lui Isus“ de Dupanloup, care de siguru va contiené critica a supra scrierei lui Renan; mai departe „Cartea“ de Jules Janin si „Suveniri militare“ autoriulu caruia se dñce a fi unu ostasiu vechiu.

△ (*Ceoili'a Montalandu*) frumós'a si renumit'a acitritia de la Paris, carea pana acuma a fostu favorit'a nu numai a potentatiloru din strainetate, ci si iubita de mai multi Nabobi ai Americi si Rusiei, nu de multu si-a castigatu poporalitate si intre democrati. — Mai dñlele trecute, candu fu serbarea dñlei mortiloru, dins'a inca a luat parte la incununarea momentului Bauduin. Cu acestu faptu si-a castigatu simpatia „neimpacatiloru“ si acum i ertara gresielele, pentru cã s'au convinsu, cã si dins'a iubesc — libertatea.

△ (*Pentru femei.*) Unu diariu de Paris ni spune, cã dupa statistic'a cea mai nóua femeile nu moru in asié numeru mare. Caus'a e, cã datin'a de a se subtã nu se mai eserceãza in mesura mare. — De candu damele au esilatu stringerea braului cu 18 percente moru mai pucine, — dñce acelu diariu; — din contra inse, decandu se póta perulu celu falsu, numerulu mortiloru se urca la 72³/₄ percente. — Altu-cum cetimu, cã chionele acum nu voru fi asié scumpe si periculóse de órece nu se voru face mai multu din peru strainu, ci din unu soi de lemn care sémena multu cu perulu de capu.

△ (*Diariiele au scrisu multu.*) cã dóm'n'a lui Rattazzi nu s'a ingrozitu, vediendu cadavrele celoru ucisi la Pantinu. Acést'a fama fu demintita mai tardiu. Inse dóm'n'a baronesa de Erdeck nu afla intr'asta nimicu si éta cum descrie dins'a despre unu prandiu in diariulu „Moniteur“ ce l'a avutu in Bagno. — „Cu câti-va ani mai nainte — dñce dómna b. Erdeck — am cercetatu „Bagno“-ulu si am pranditu la presiedintiele. — Servitulu de la mésa erã fórte curiosu, nu voiu uitã nici odata. Toti servitorii erau din robi. — Acelu servitoriu care ne aduse friptur'a, a fostu ucigatoriulu, ér celu care seriã tarif'a de mancãri a fostu odinióra falsificatoriu. Servitoriulu celu istetiu, care ni serviã cu plum-pudding si rhum mai nainte a fostu unu aprindiatoriu de case, si in fine celu ce ni tornã vinu, erã judncatu pentru compunerea veninului cu care omori o familia intréga.“ Dóm'n'a baronésa a uitatu sê insemne — cu ce apetitu a mancatu in Bagno.

△ (*Unu betranu din Paris*) dñlele trecute invitã la prandiu pre nepót'a lui. Elu insu-si a mersu la Rue de l'ecole de medicine si o duse a casa. — Pana ce ar fi ajunsu a casa, betranulu intrã intr'o pravalia si i cumperã o naframa frumósã, cu ce facu mare bucuria copiilei. Vediendu betranulu bucuri'a nepótei si-cumperã si elu un'a. „Acum uita — dñse betranulu stringandu naframa totu la olalta — acum o voiu inghitã.“ Dar abié bagã in gura nafram'a, incepu a se inadusi. — Nepóta strigã dupa ajutori, dar betranulu nu scapã cu vietia.

△ (*Nizza*) in ast'a iérna va avé mari óspeti. Se vorbesce, cã nu numai imperatés'a Rusiei ci si Tiarulu va petrece acolo; si precum dñce „Figaro“ aice se voru intelní cu Napoleonu. Acést'a fama inse se dñce a fi nebasata.

Felurite.

△ (*Mórtea princesei Lamballe.*) Acelu grósnicu cutremuru socialu, care la finea secului trecut, a ruinatu Franci'a, ca in locul ei sê aridice un'a noua, nu a crutiati nici femeile. Tribunalele revolutiunarie, guilietinulu si ucigatorii de pre strada nu faceau deosebire intre barbatu si femeia. Robespierre erá de parere: cá femeile sunt si mai periculóse. — Permite-ti-ne on. cetitórie, ca cu acést'a ocaziune, sê ve intretienemu, tractandu despre una din primele jertfe femeiesci ale revolutiunii franceze. — Frumós'a si tiner'a princes'a Lamballe, a fostu acuzata cá iubiá multu pe Mari'a Antoinette si cá i-a remasu amica fidela ina si atunci, candu multi o paresira. — Péthion i-a permis, ca sê póta merge cu amic'a sa la Temple, inse senatulu i-a despartítu, ducéndu pre princ. Lamballe la inchisórea din „La Force.“ — Se apropiáu dílele grósnice ale lunei lui septemvre. — O ideia infioratória circulé prin multíme si se potea audí si cetí: trebuie pedepsiti si infricati pre tradatorii de patria, pre aristocrati si pre preoti! Tóte inchisorile Parisului erau pline. Locuitorii din Thermes (o parte a orasiului) si-au exprimat dorinti'a, ca toti cei prinsii sê se ucida fara nici o judecata, numai din acelu punctu de vedere, cá pentru dinsi patri'a e in periclu. — „Trebuie curatíte inchisorile“ dícea Maratu, care pe atunci erá idolulu poporului. — Dantonu ministrulu de justitia indemná pre rescolati, ca sê omóre. — Robespierre a vediatu bine ce o sê urmeze, cu parere de reu a facutu din umeri si nici unu pasiu nu a facutu spre a-i impedece; nu a voitu sê si strice poporalitatea. Girondinii inca presupuneau ceva, inse nu aveau putere de a pune pedece. — Se cam sciau numele celor cari voru fi ucisi. Intre aceia erá si princes'a Lamballe; inse mai multi se contielesera, cá pre dinsa o voru salvá. Socrulu princesei Luise, betranulu princ. Penthievé a tramisu in Paris pre unu amu incredítu alu seu, si i-a datu o mia de taleri, ca sê lucre la scaparea princesei. Acestu omu a si facutu multu. — Hébert pre dinsa o-a lasatu mai pre urma. Dinsa nu a fostu portata afara la doi septemvre, nici in nóptea urmatória, ca sê se mai domólésca foculu ucigatoriloru. — Patru-dieci de óre a totu audítu tiner'a princesa típetele grósnice si sgomotulu armelor. Dintr'o letargia se tredíá si se cufundá in alta. — Pe la patru óre mersera la dinsa doi pazitori, cari i demandara ca sê se imbrace indata si sê mérga cu dinsi in inchisórea de la „Abbaye.“ — Princes'a sciundu cá si ici si colo va urmá mórte, s'a rogatu sê o lase acolo. Unulu dintre pazitori se aplecá la dinsa si i siopti: sê se supuna, cá-ci va fi mantuita. — In curte o asteptá Hébert. Princes'a aparú palida si tremurendu. Erá imbracata in vestminte albe, ce-i mariá frumseti'a. Candu observá cãlâii plini de sange si cu priviri demonice, a lesínatu. — Dupa pucine intrebâri Hébert se adresá catra dinsa: „Jóra, cá vei iubi egalitatea, libertatea si vei uri regii si reginele.“ — Aceste erau semne, cá va fi eliberata. „Pre cele prime me joru bucurosu — díse princes'a — dar pre regele si regin'a nu-i potu uri.“ Unulu dintre judi vru sê o mantúiesca si i siopti: „Jóra, séu vei morí.“ Buzele prinsesi se miscara, dar nu pronunsiara nimicu. „Ei bine — díse Hébert — te-ai juratu.“ Apoi grabira se-o elibereze, facénd'o atenta ca

pre strada sê strige: „traiésca natiunea.“ — Princes'a fu prinsá de unu caláu si unu amicu alu ei. Candu est pre pórtá si vedíu cadavrele tavalite pre josu, a uitatu ce i s'a spusu se strige, si a exclamatu: „O Dómne ce grozavia!“ Cãlâulu i-a astupatu gur'a si a dus'o mai departe. Toti i feriau din cale si i admirau frumseti'a. Trecura deja prin multíme si mantuitorii sperau, cá nu va mai cugetá nime la dinsa, candu éta se ivesce o calfa de friseriu (beutu cum se cade), si vrendu a atinge cu arm'a ciaps'a princesei, i dadú o lovitura teribila. Cum observara ceialalti, (cugetendu cá e judecata, si vre sê fuga), unu fetioru de macelariu o lovi cu unu buzduganu, éra unu negru cu numele Delorme, o strapunse. In momentulu acel'a fú mórta. Charlot o prinse de peru si i taiá capulu, apoi grabi cu elu prin birturi aretendu la cei bieti si in fine lu portá intr'o sulitia pre la Temple, pre unde erá inchisa famili'a regésca.

Gâcitura de siacu

de Silviu Suciu.

'nchi-	cru-	nulu	tai	de	ori	ran	ri
som-	dus-	ne	nici	ro-	de	mór-	cum
si	se	di	celu	da-	A-	ba-	ti-
mani!	din	o-	te	al-	ma-	ta	te,
se	ta-	teti	ne	cro-	Des-	ta	bar-
re-	An-	1	tép-	La	ma-	In	te
8	re	Mu-	es-	1.	re	ra,	sor-
dreiu	sianu.	6	ca-	ti-	te,	ad-	ca-

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 41.]

Ah! éta se ivesce o stea lucitória,
Plaiada ce de stele te-a imbogatítu.

O, tu esti, tu poete celu ce esti ca unu sóre
Pe ceriulu romamiei celu ce-a fostu intunecitu.

Arone Ciple.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domniórele Luis'a Murgu n. Balcu, Victori'a Bardosi, Mari'a Carpinisianu; si de la domni Ioanu Selagianu, Constantinu Ungureanu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'i'a Pesciloru, Nr. 9.